

Dossier pedagògic

Teatre i instint

Organitzat per:

apropa
cultura una porta
a la inclusió

l'liure

Dossier pedagògic Educa amb l'Art

Temàtica:

Teatre

Organització:

Teatre Lliure

Formadors:

Compania los Corderos (David Climent i Pablo Molinero): Los Corderos es crea l'any 2003 per David Climent i Pablo Molinero, tots dos pertanyents a la mateixa generació, la del 77. És un projecte artístic on les seves creacions proposen investigar la naturalesa de l'ésser humà: sobre els seus esforços per dominar el seu instint animal, els mecanismes de conducta i de relació, la diversitat de les seves reaccions... tot això amb la finalitat de qüestionar molts dels conceptes apresos que tenim sobre nosaltres mateixos i el nostre món.

<https://loscorderos.wordpress.com/>

Objectiu del taller de teatre bastard:

Al taller es treballaran diverses eines (cos, veu, ritme, espai, escolta de grup) per interrelacionar-les i amb elles descobrir altres maneres de comunicar-nos. L'objectiu és despertar la percepció d'allò que ens envolta sense prejudicis. Mitjançant el joc i la improvisació, ens relacionarem amb una realitat extra quotidiana per crear nous significants i convencions, per tal d'obrir-nos a la llibertat creativa, a l'instint, a allò que no entenem de nosaltres o dels altres, allò que no sabem que som, tot allò que ens aïlla en el nostre costum, creences i dogmes. L'objectiu és despertar en nosaltres la curiositat pel que és diferent, el desconegut, en definitiva, trobar altres maneres de mirar.

Fonaments del taller:

- **Escolta de grup**
- **Comunitat**
- Treballar per l'altre. No et preguntis què fer, pregunta't què pots fer pel teu company.
- **Les coses són com són però podrien ser d'altra manera.**
De fet, en altres llocs ja ho són. Què són les convencions socials o culturals si no ficcions acceptades per la majoria?

Exercicis taller

Roda Acció – Reacció

1. Disposats en cercle, anem passant una palmada en una direcció del cercle, de manera que la palmada va viatjant pel cercle com més ràpidament millor.
2. En algun moment algú pot decidir canviar la direcció de la palmada, i en comptes de passar-la al company que té al costat, la torna a enviar en la direcció d'on venia.
3. Fem el mateix amb varies palmades viatjant pel cercle al mateix temps.
4. El que li passem al company, és el nostre nom.
5. Fem el mateix amb les paraules “sí, no, per, què, per què?”
Però les anirem introduint progressivament. Aquesta és la base de l'exercici, però podem incloure les paraules que vulguem.

Objectius:

Despertar-nos. Connectar-nos com a grup. Despertar l'acció-reacció. Connectar-se amb el joc i la part lúdica. Treballar el ritme. Explorar la infinitat d'intencions amb què es pot dir una mateixa cosa.

Roda Proposició – Còpia

1. Disposats en cercle per poder veure a tot el grup, una persona realitza una seqüència concreta de moviment, i la resta del grup la reproduceix.
És important compartir-la amb precisió per part de qui proposa el moviment, i que la resta del grup la reproduceixi a l'uníson. Comencem proposant nosaltres els professors, fent un viatge per totes les articulacions del cos de dalt a baix amb seqüències de moviments senzills, amb la finalitat d'escalfar el cos i connectar al grup. A poc a poc, anem complicant les propostes. Les propostes es tornen més impulsives, realitzant tot tipus de moviment podent incloure la veu, el ritme i qualsevol moviment que se'ns acudeixi en el moment.

2. El rol de la persona que proposa va passant d'una persona a una altra seguint una direcció del cercle, fins que tots passen pel rol de proposar unes quantes vegades.

Objectius:

Escalfar el cos. Desinhibir-nos per despertar els nostres impulsos creatius. Treballar la capacitat de transmetre, de comunicar-nos amb precisió, quan tenim el rol de proposar. Treballar la capacitat d'observació i reproducció, quan tenim el rol de reproducció. Connectar-nos com a a grup. Treballar el ritme.

Equilibrant l'espai

1. Caminem per l'espai, intentant desconnectar el cap de pensaments que no estiguin relacionats amb l'aquí i ara. Ens connectem amb la nostra respiració, amb l'energia del terra que percebem per la planta dels peus mitjançant les nostres pitjades. Obrim la mirada, percebent a les persones amb les quals ens creuem, les que estan més lluny, i també la resta de l'espai. Intentem equilibrar l'espai ocupant les parts buides d'aquest.
2. Després el grup intenta fer parades a l'uníson, i també continuar el nostre desplaçament tots a l'hora. Intentant que no es vegi qui pren la decisió de parar o de continuar el desplaçament, sinó prenent les decisions com a grup.
3. Les parades i els desplaçaments responen a un sistema d'acció-reacció pròpia, d'una persona o de part del grup però no de tot en bloc. O sigui, l'acció de parar o desplaçar-se la gestionem individualment però utilitzant els inputs de les diferents individualitats que conformen el grup. Per exemple, algú para i jo sento l'impuls de parar, o comença a caminar i jo camino, algú para i això em fa caminar... Així cadenes d'acció-reacció relacionades al nostre desplaçament i parades en l'espai es posen en marxa interrelacionant a tot el grup.
4. Després fem el mateix però la reacció a l'impuls rebut del grup ja no sols és desplaçar-nos sinó que és totalment lliure, qualsevol reacció tant física com vocal que em produeixi l'acció d'algun company. Per exemple, pot ser seure, córrer, saltar, ballar, caure a terra, riure, cridar, parlar... Podem copiar el que està fent algú, donar suport a la seva acció, fer alguna cosa que doni un contrapunt, mantenir-nos al marge (exactament com a la vida real).... El meu motor és l'altre. Portem aquest estadi fins a una improvisació de grup, on en tot moment som conscients què fem nosaltres i també què està fent la resta del grup i els subgrups que es van creant, per compondre entre tots i sentir com viatja el focus d'uns a altres.

Objectius:

Treballar la consciència espacial i de grup. Treballar el jo, la resta del grup i l'espai com a eines de composició espacial. Connectar-nos i confiar amb els nostres impulsos creatius interns d'acord amb estímuls externs procedents dels nostres companys. Escolta de grup.

Treball amb partitura física

Durant tres moments del taller s'ha demanat als participants d'escriure un haiku – versió lliure - on reflectir alguna sensació o sentiment del moment precís de forma poètica i sintètica. Ens intercanviem un d'aquests haikus amb un company. Llavors dels 4 haikus que tenim extraïem 4 imatges –basades en tot o sols en alguna part del haiku- i les traduïm a 4 moviments. Tenim uns 15 minuts per investigar i finalment fixar els quatre moviments en una partitura física que puguem reproduir en bucle. És important ser precisos en l'execució dels moviments, per això tindrem en compte quin és el motor del moviment, quan comença i quan acaba el moviment i què fan exactament totes les parts del nostre cos en tot moment. Quan tinguem la partitura física, li mostrem a un company i intercanviem amb ell o ella un moviment, afegint el nou moviment que hem triat de la partitura del company a la nostra partitura. De manera que cadascú té a la fi una partitura física de 5 moviments.

+ Experimentem amb la partitura repetint-la en bucle i modulant-la amb diversos paràmetres. La idea és anar més enllà de la nostra imaginació/inspiració i veure la infinitat de possibilitats que té un moviment. Així doncs, podrem modificar la nostra partitura física "original" amb les troballes que anem fent durant la recerca o les podrem utilitzar per improvisar.

PARÀMETRES:

+Mida: gran/petit, velocitat: ràpid/lent, qualitat: terra/aigua/foc/aire, com un insecte, com un nen, com si fos un art marcial, etc. i qualsevol cosa que imagineu.

+Traduint-la a diferents parts del cos (un braç, una cama, un dit, els ulls, la boca,.), traduint-la a moviments quotidians, a una manera de caminar, de ballar...

+ Amb diferents músiques explorem com es modifica la partitura física quan juguem amb la seva energia, ritme, etc. Altra possibilitat és fer tot el contrari, anar a la contra de la música. Per exemple, ballar música clàssica com si fos reggaeton.

+ Amb la partitura com a motor intern del nostre moviment, improvisem de manera lliure a modular-la en l'espai, jugant amb els paràmetres abans esmentats i descobrint quin son els que personalment em donen més joc.

+ També existeix la possibilitat de dialogar amb els nostres companys amb la nostra partitura física, com les persones sordes ho fan amb el seu llenguatge de signes. Aquesta part de l'exercici no la vam fer el dia del taller però la compartim per si teniu ganes de provar-la.

Objectius:

Treballar i exercitar la creativitat, la coordinació, la psicomotricitat, la consciència corporal, la comunicació amb el company més enllà d'allò racional, la confiança amb un mateix, la perseverança i l'autogestió.

Despertar la capacitat creadora des d'un punt de partida molt petit. Posar la lupa i veure més enllà del que hi ha a simple vista. Un moviment/acció pot tenir infinitat de variants i matisos, com una corda de guitarra o una nota musical.

Composició espacial

1. Partim tots des de fora de l'espai. L'observem i el percebem. I quan algú sent que aquest espai demana una presència en algun lloc -per exemple una persona dreta en mig de l'espai, o algú estirat a terra al fons, o recolzat en una paret del costat, o el que sigui - entra dins l'espai i l'ocupa amb la seva presència. Llavors els que estem fora tornem a percebre aquest nou espai, amb una presència dins, i el que senti que aquest nou espai demana una altra presència en altre lloc, entra i l'ocupa. I així fins que des de fora sentim que l'espai – és a dir, la imatge que hem creat- està complet i no necessita més presències. Llavors sortim tots de l'espai i tornem a començar.
2. En el següent pas de l'exercici podrem ocupar una presència en l'espai, però també podem realitzar una acció – que repetirem en bucle perquè des de fora es pugui llegir el nou espai amb claredat. L'acció pot ser quotidiana, com caminar, o extra quotidiana, com la partitura física que hem creat a l'exercici anterior. Així doncs, podem utilitzar-la per a compondre dins l'espai, utilitzant qualsevol dels paràmetres treballats anteriorment de manera lliure. També podrem utilitzar els cinc moviments de la partitura, o només una part.

3. Més tard afegirem el so. Tot tipus de so, des del so que fa qualsevol tipus de colp, a un xiulet, una cançó, una paraula o un petit text. De manera que a més de compondre espacialment estarem component sonorament amb la resta del grup.
4. I a l'últim esglaó de l'exercici, quan l'espai estigui complet, en comptes de buidar-lo, el grup es tancarà i ja no podrà entrar ningú de fora. Les persones que han ocupat l'espai improvisen amb la mateixa pauta de composició espacial però des de dins de l'espai. És a dir, fan el que creuen que necessita l'espai, però d'una manera dinàmica, ja no fa falta que es queden repetint l'acció o la presència tota l'estona, sinó que poden anar canviant depenent que faci la resta del grup i el que demani l'espai/imatge que va mutant constantment.

NOTA IMPORTANT:

En aquest exercici és molt important posar el focus en tot moment en la composició espacial, és a dir, en la imatge que estem creant. Així doncs, quan entrem a ocupar una presència o realitzar una acció, o estem improvisant en l'espai no pensem en lectures teatrals o psicològiques, sinó que els inputs que activem dins nostre són de tipus espacial i compositiu. La idea és no il·lustrar, no tancar significats sinó obrir-los, com més lectures pugui tenir una imatge, més rica serà per la imaginació dels que improvisen i dels que observen. Per exemple, l'input hauria de ser, el que aquest espai/imatge necessita és una persona estesa a terra al centre de l'espai. I no, açò sembla un enterrament, ara m'estiraré a terra i així semblaré un mort.

Objectius:

Treballar la composició i la consciència espacial, despertar la percepció per aguditzar els sentits, confiar i enfortir la connexió amb els nostres impulsos, treballar la nostra individualitat en relació al grup, desenvolupar una comunicació més instintiva, posar en joc totes les eines treballades durant tota la sessió.

Apropa Cultura

www.apropacultura.cat

Coordinació del curs Educa amb l'Art: Claudia Torner

Email: coordinacio@apropacultura.cat

Telèfon: 93 247 93 00 ext. 469 i 339